

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 lipca 2016 r.

Pozycja 455

POSTANOWIENIE

z dnia 12 lipca 2016 r.

Sygn. akt Ts 126/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodniczący i sprawozdawca
Stanisław Rymar
Piotr Tuleja,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.S. w sprawie zgodności:

art. 4 i art. 7 oraz art. 540 § 1 pkt 2a w związku z art. 544 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 czerwca 2016 r. (data nadania) M.S. (dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że art. 4 i art. 7 oraz art. 540 § 1 pkt 2a w związku z art. 544 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: kpk) są niezgodne z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w Trybunale w związku z następującą sprawą. Postanowieniem z czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w P. (dalej: Sąd Okręgowy w P.) nie uwzględnił wniosku obrońcy skarżącej o wznowienie postępowania prowadzonej przez Sąd Rejonowy P. (dalej: Sąd Rejonowy w P.), stwierdziwszy, że skarżąca nie przedstawiła nowych faktów i dowodów uzasadniających jego wznowienie. Postanowieniem z października 2013 r. Sąd Apelacyjny w P. (dalej: Sąd Apelacyjny w P.) utrzymał w mocy rozstrzygnięcie z czerwca 2013 r. Orzeczenie to wraz z uzasadnieniem zostało skarżączej doręczone 14 października 2013 r., co Trybunał ustalił z urzędu.

Trybunał ponadto ustalił, że w dniu 11 sierpnia 2015 r. skarżąca wystąpiła do Sądu Okręgowego w P. z wnioskiem o zwolnienie jej od kosztów sądowych i ustanowienie dla niej radcy prawnego lub adwokata. Postanowieniem z marca 2016 r. Sąd Okręgowy w P. przekazał wniosek do sądu właściwego, tj. do Sądu Rejonowego w P. Postanowieniem z kwietnia 2016 r. sąd ten, ustanowił dla skarżączej pełnomocnika, którego wyznaczyła

Okręgowa Rada Adwokacka w P. (pismo z kwietnia 2016 r.). O obowiązku zastępstwa procesowego Sąd Rejonowy w P. powiadomił pełnomocnika w piśmie z 12 maja 2016 r.

Jak wskazała skarżąca, zarzut niekonstytucyjności zakwestionowanych w skardze przepisów dotyczy „zasadności oceny przeprowadzonych dowodów z zasadnością oceny dowodów wskazanych we wniosku skarżącej o wznowienie postępowania”. Jej zdaniem, „pozostawienie aż tak swobodnej oceny dowodów i decyzji sędziowskich w zakresie ich dopuszczenia, czy też (...) niedopuszczenia, stanowi przejaw naruszenia jednego z podstawowych praw konstytucyjnych skarżącej – prawa do sądu”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Wspomniane zasady korzystania z tego środka ochrony wolności i praw precyzuje ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK). W myśl art. 64 tej ustawy skargę konstytucyjną wnosi się po wyczerpaniu przez skarżącego drogi prawnej w terminie 3 miesięcy od doręczenia mu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

2. Odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego w P. z października 2013 r. został skarżącej doręczony 14 października 2013 r. W tym dniu rozpoczął się bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Ostatnim dniem do złożenia skargi był zatem 14 stycznia 2014 r. Skarżąca wystąpiła do sądu z wnioskiem o ustanowienie adwokata z urzędu 11 sierpnia 2015 r., a więc nie miało to już wpływu na bieg terminu określonego w art. 64 ustawy o TK, gdyż ta czynność skarżącej miała miejsce po upływie ustawowego terminu do wniesienia skargi.

Złożenie skargi w Trybunale z naruszeniem art. 64 ustawy o TK skutkuje zaś niedopuszczalnością wydania orzeczenia.

3. Wydanie orzeczenia w przedmiotowej sprawie jest niedopuszczalne także dlatego, że analizowana skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 ustawy zasadniczej. Jak już Trybunał zauważył, w myśl tej normy konstytucyjnej skargę może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. Z tego powodu art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK zobowiązuje wnoszącego skargę do wskazania, która jego konstytucyjna wolność lub które jego konstytucyjne prawo o charakterze podmiotowym i w jaki sposób zostały naruszone.

3.1. Jak skarżąca zarzuciła w *petitum* skargi, zakwestionowane przez nią przepisy są niezgodne z art. 2, art. 31 ust. 3 i art. 32 Konstytucji.

3.2. W odniesieniu do art. 2 Konstytucji Trybunał przypomina, że ten przepis ustawy zasadniczej nie może być samodzielną podstawą skargi. Wyprowadzone z niego zasady mogą być wyjątkowo przyjęte za samoistny konstytucyjny wzorzec kontroli kwestionowanego przepisu, jednakże tylko gdy „skarżący wskaże wynikające z tych zasad konkretne prawa lub wolności mające postać normatywnych praw podmiotowych. Normatywne prawa podmiotowe muszą precyzyjnie określać zarówno ich adresata, jak i jego sytuację prawną powiązaną z możliwością wyboru sposobu zachowania się” (zob. postanowienia TK z 6 marca

2001 r., sprawa Ts 199/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 107 oraz 23 stycznia 2002 r., sprawa Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60).

3.3. Również art. 32 Konstytucji, powołując go jako wzorzec kontroli konstytucyjności zaskarżonych przepisów, należy powiązać z konkretnym podmiotowym prawem, wolnością lub obowiązkiem o charakterze konstytucyjnym, w zakresie których została naruszona zasada równości lub niedyskryminacji. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem wyrażonym w postanowieniu pełnego składu Trybunału z 24 października 2001 r. (sprawa SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225), „art. 32 Konstytucji wyraża przede wszystkim zasadę ogólną, i dlatego winien być w pierwszej kolejności odnoszony do konkretnych przepisów Konstytucji, nawet jeżeli konstytucyjna regulacja danego prawa jest niepełna i wymaga konkretyzacji ustawowej. W takim zakresie wyznacza on także konstytucyjne prawo do równego traktowania. Mamy tu do czynienia z sytuacją »współstosowania« dwóch przepisów Konstytucji, a więc nie tylko z prawem do równego traktowania, ale ze skonkretyzowanym prawem do równej realizacji określonych wolności i praw konstytucyjnych. W skardze konstytucyjnej należy powołać oba przepisy Konstytucji, dopiero one wyznaczają bowiem konstytucyjny status jednostki, który przez regulację ustawową lub podstawową został naruszony. Natomiast gdy chodzi o uprawnienia określone w innych niż Konstytucja aktach normatywnych – jeśli treść konkretnego prawa ustala się wyłącznie na ich podstawie – art. 32 Konstytucji stanowi zasadę systemu prawa, a nie wolność lub prawo o charakterze konstytucyjnym”.

3.4. W rozpatrywanej sprawie skarżąca nie uzasadniła zarzutu niezgodności zakwestionowanych przepisów z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Nie wskazała więc naruszonych praw, a w konsekwencji nie określiła sposobu ich naruszenia.

4. W uzasadnieniu złożonego środka prawnego skarżąca sformułowała natomiast zarzut naruszenia „prawa do sądu” (art. 45 ust. 1 Konstytucji).

4.1. Ta norma konstytucyjna nie została oznaczona przez skarżącą jako wzorzec kontroli zakwestionowanych w skardze przepisów. W swoich orzeczeniach Trybunał jednak wielokrotnie wskazywał, że w europejskiej kulturze prawnej ugruntowała się zasada *falsa demonstratio non nocet*, zgodnie z którą kluczowe znaczenie ma istota sprawy, a nie jej oznaczenie. Trybunał przyjmuje, że na skargę konstytucyjną składa się cała wyrażająca ją treść, a w jej *petitum* następuje jedynie określenie przedmiotu kontroli, wskazanie podstawowych wzorców kontroli oraz usystematyzowanie zarzutów (zob. wyroki TK z 8 lipca 2002 r., sprawa SK 41/01, OTK ZU nr 4/A/2002, poz. 51 oraz 24 lutego 2009 r., sprawa SK 34/07, OTK ZU nr 2/A/2009, poz. 10).

4.2. Trybunał stwierdza jednak, że przedstawione przez skarżącą argumenty dla poparcia zarzutu naruszenia prawa do sądu dotyczą nie treści zaskarżonych przez nią przepisów, ale wyłącznie okoliczności sprawy. Skarżąca wskazała bowiem, że do naruszenia tego prawa doszło przez „tendencyjność oceny dowodów” oraz „bezzasadne nieuwzględnienie [jej] wniosków dowodowych”. Rozpatrywana skarga jest więc w tym zakresie w istocie skargą na stosowanie prawa, a stosowanie prawa przez sądy nie podlega kognicji Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok TK z 21 grudnia 2004 r., sprawa SK 19/03, OTK ZU nr 11/A/2004, poz. 118).

Przywołane okoliczności są – zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

5. Ustosunkowując się natomiast do ostatniego z przywołanych w skardze wzorców kontroli, tj. do art. 31 ust. 3 Konstytucji, Trybunał przypomina, że naruszenie tej normy ma miejsce tylko w sytuacji, w której doszło do ingerencji w treść wolności lub prawa proklamowanych w innych przepisach ustawy zasadniczej. Dopiero po rozstrzygnięciu tej kwestii można przejść do analizy, czy nastąpiło naruszenie samego art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przepis ten nie formułuje bowiem samoistnego prawa o randze konstytucyjnej i zawsze musi być współstosowany z innymi normami Konstytucji (zob. wyrok TK z 29 kwietnia 2003 r., sprawa SK 24/02, OTK ZU nr 4/A/2003, poz. 33 oraz postanowienie TK z 23 stycznia 2002 r., sprawa Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60). Skoro jednak w analizowanej sprawie skarżąca nie wskazała naruszonych, przysługujących jej wolności lub praw o charakterze podmiotowym (art. 2 i art. 32 Konstytucji) ani nie uzasadniła sposobu ich naruszenia (art. 45 ust. 1 Konstytucji), to ocena zgodności zakwestionowanych w skardze art. 4 i art. 7 oraz art. 540 § 1 pkt 2a w związku z art. 544 § 1 kpk z art. 31 ust. 3 Konstytucji stała się bezprzedmiotowa.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.